

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemkovej PhD. a zo sudkýň JUDr. Nory Halmovej a JUDr. Petry Príbelskej PhD., v právnej veci žalobcu: **JANESTAV, s.r.o.**, so sídlom Hviezdoslavova 35, Stropkov, IČO: 44 042 833, *zastúpený advokátom JUDr. Marekom Bujdošom, AK Hlinky 262/6, Stropkov*, proti žalovanému: **Národný inšpektorát práce**, so sídlom v Košiciach, Masarykova 10, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného zo dňa 20. júna 2014 č.: S/2014/02088-2.1 O-179/2014, konajúc o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č.k. 2S/56/2014-40 zo dňa 14. mája 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 2S/56/2014-40 zo dňa 14. mája 2015 **potvrzuje**.

Žalobcovi právo na náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva**.

Odôvodnenie

I.

Napadnutým rozsudkom krajský súd zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal

zrušenia rozhodnutia žalovaného uvedeného v úvodnej časti rozsudku v spojení s prvostupňovým rozhodnutím Inšpektorátu práce Prešov č. 265/2013-R S/1263/7237/14, ktoré žiadal zrušiť a vec vrátiť žalovanému na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

Prvostupňovým rozhodnutím č.k. 265/2013-R S/1263/7237/14 zo dňa 10.04.2014 podľa § 7 ods. 3 písm. i/ a § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov účinného v čase vzniku nedostatku (ďalej len „zákon o inšpekcii práce“) a podľa ustanovenia § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania bola žalobcovi uložená pokuta vo výške 5 000,- €, a to podľa:

- § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a/ zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov účinného v čase vzniku nedostatku (ďalej len „zákon č. 82/2005 Z.z.“) tým, že právnická osoba JANESTAV, s.r.o., Hviezdoslavova 35, Stropkov, IČO: 44042833 dňa 16.10.2013 o 09.10 hod. využívala závislú prácu fyzickej osoby M. H., nar. X., trvalé bydlisko B., ktorá pre ňu vykonávala práce pri kladení obrubníkov a dlažby na ulici Matice Slovenskej v Stropkove a nemala s ňou založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“) a
- podľa § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z.z. tým, že žalobca dňa 16.10.2013 o 09.00 hod. využíval závislú prácu fyzických osôb: M. O., nar. X., trvalé bydlisko Z., M. Š., nar. X. trvalé bydlisko K., ktoré vykonávali prácu pri kladení obrubníkov a dlažby na ulici Matice Slovenskej v Stropkove, mal s nimi založené pracovnoprávne vzťahy podľa osobitného predpisu (Zákonníka práce) na základe dohôd o pracovnej činnosti zo dňa 15.10.2013, a nesplnil si povinnosť podľa osobitného predpisu zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“).

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že rozhodnutia správnych orgánov boli vydané v súlade so zákonom, sú preskúmateľné a náležite odôvodnené. Pokiaľ ide o námietky žalobcu ohľadne domnienky, že predmetné rozhodnutia správnych orgánov boli vydané v rozpore so zákonom č. 82/2005 Z.z., a že bol ukrátený týmto rozhodnutím žalovaného,

ako aj jeho postupom na svojich právach v intenciách § 247 ods. 1 O.s.p., nakoľko on ako zhotoviteľ stavby – rekonštrukcie chodníka na ulici Matice Slovenskej v Stropkove pre zhotovenie tohto diela potreboval jednorázovo niekoľko zamestnancov na pomocné práce, a preto dňa 15.10.2013 podpísal s M. O. a M. Š. dohodu o pracovnej činnosti, pričom im oznámil, že na ďalší deň nenastúpia na pracovisko na výkon práce, ale sa môžu prísť pozrieť na miesto výkonu práce na chodník na ulicu Matice Slovenskej v Stropkove z dôvodu, aby videli, kde sa práce vykonávajú, pričom žalobca tvrdí, že títo prišli na stavbu a bez jeho vedomia spolu s M. H. sa najskôr pozerali a neskôr pravdepodobne chytili náradie do rúk a bez vedomia a súhlasu žalobcu vykonávali práce, pričom žalobca ako konateľ spoločnosti zabezpečoval výkon stavebných prác na inom mieste, a predmetný chodník je dlhý približne 2 km (nie je vidieť z jednej strany na druhú, preto nemohol a ani nevidel, kto sa nachádza na druhej strane chodníka), a teda skutočnosť, že na chodníku pracovali M. O., M. Š., M. H., vie žalobca len od inšpektorov Inšpektorátu práce Prešov (ďalej len „IP“), on ich pri práci nevidel a ani jemu zo strany inšpektorov IP neboli poskytnuté žiadne dôkazy o ich údajnej práci. Prvostupňový súd dospel k záveru, že vytýkané porušenia, ktorých sa žalobca dopustil boli presne na základe vykonanej fyzickej kontroly zo dňa 16.10.2013 uvedené v predmetnom protokole a ku týmto skutočnostiam sa mohol konateľ spoločnosti Ján Nemeč ako štatutárny zástupca kontrolovaného subjektu vyjadriť, prípadne predložiť dôkazy, ktoré by tieto skutočnosti zistené fyzickou kontrolou inšpektormi práce Prešov vyvracali. Krajský súd mal za preukázané z predložených písomností, že dohody o pracovnej činnosti uzatvorené s osobami M. Š. (nar. X.) a M. O. (nar. X.) podľa § 228a Zákonníka práce zo dňa 15.10.2013 boli uzatvorené na dobu neurčitú a jednak pracovnoprávny vzťah vzniknutý na ich základe sa začínal 16.10.2013. Z výpovedí týchto osôb, ako aj z predmetných dohôd jednoznačne vyplýva, že uvedené osoby pracovali u žalobcu dňa 16.10.2013 bez toho, aby si žalobca splnil povinnosť v zmysle § 231 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení a uvedené osoby neprihlásil pred vznikom tohto právneho vzťahu pre účely úrazového poistenia, garančného poistenia a na účely osobitného predpisu do sociálnej poisťovne. Podľa kópie registračného listu fyzickej osoby Sociálnej poisťovne pobočky Stropkov, túto povinnosť si zamestnávateľ - žalobca splnil až 16.10.2013 v čase o 16.34 hod., t.j. až po vykonaní fyzickej kontroly inšpektormi práce dňa 16.10.2013 v čase o 09.00 hod. a 09.10 hod. na mieste výkonu práce ulica Matice Slovenskej v Stropkove.

Ďalej mal súd preukázané z Protokolu zo dňa 22.11.2013, ako aj z výpovede fyzickej osoby prítomnej na pracovisku, M. H., ktorá vykonávala práce pri kladení obrubníkov a dlažby na ulici Matice Slovenskej v Stropkove jednoznačne vyplýva, že s touto osobou nemal žalobca

založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu, t.j. podľa zákonníka práce. Nebola uzatvorená ani dohoda o výkone pracovnej činnosti, ani dohoda o brigádnickej práci v súlade s príslušnými ustanoveniami Zákonníka práce, čo je v rozpore s vyššie uvedenými ustanoveniami platných právnych predpisov, hlavne s poukazom na ustanovenie § 226 ods. 2 Zákonníka práce, ako aj ustanovenia § 228a Zákonníka práce.

II.

V odvolaní sa žalobca pridržal svojich argumentov, ktoré už uvádzal v žalobe, pričom tvrdil, že žalovaný svojim rozhodnutím a postupom ukrátil žalobcu na jeho právach v intenciách ustanovenia § 247 ods. 1 O.s.p. Súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie a vôbec nebral do úvahy vyjadrenia a dôkazy predložené žalobcom, taktiež mal vykonať dokazovanie aj výsluchom týchto osôb a nielen vychádzať zo stanoviska žalovaného.

III.

K predmetnému odvolaniu podal vyjadrenie žalovaný, v ktorom uvádza, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s napadnutým rozsudkom, ktorý považuje za vecne správny a zákonný. Žalovaný má za to, že skutok bol jednoznačne preukázaný, pričom v dôsledku porušenia povinností žalobcu ako zamestnávateľa bol porušený zákaz nelegálneho zamestnávania. Nakoľko ide o objektívnu zodpovednosť žalobcu, nie je potrebné preukázať jeho zavinenie.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmavajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 2 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmavajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len „rozhodnutie správneho orgánu“).

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z obsahu predloženého súdneho a administratívneho spisu zistil skutkový stav tak, ako je podrobne popísaný v rozsudku krajského súdu, s jeho odôvodnením, ktoré považuje za úplné, vyčerpávajúce a dostatočne výstižné sa stotožňuje v celom rozsahu, a len na doplnenie a zdôraznenie správnosti dodáva:

Predmetom odvolania je napadnutý rozsudok krajského súdu, ktorý zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného uvedeného v úvodnej časti rozsudku v spojení s prvostupňovým rozhodnutím Inšpektorátu práce Prešov č. 265/2013-R SO/1263/7237/14 zo dňa 10.04.2014, ktorým bola podľa § 7 ods. 3 písm. i/ a § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 zákona o inšpekcii práce a podľa ustanovenia § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania žalobcovi uložená pokuta vo výške 5 000,- €.

Odvolací súd z obsahu súdneho a administratívneho spisu zistil, že krajský súd sa náležite a v súlade so zákonom vysporiadal s námietkami žalobcu pokiaľ ide o zistenie skutkového stavu a zistenia protiprávneho konania zo strany žalobcu. Protiprávne konanie žalobcu, ktorým došlo k spáchaniu správneho deliktu je vo výroku rozhodnutia vymedzené dostatočne určite. Aj podľa názoru odvolacieho súdu v rozhodnutí žalovaného je dostatočne zrozumiteľne uvedené protiprávne konanie žalobcu spočívajúce v tom, že žalobca sa dopustil nelegálneho zamestnávania tým, že využíval závislú prácu fyzickej osoby M. H., ktorá pre neho

vykonávala práce pri kladení obrubníkov a dlažby na ulici Matice Slovenskej v Stropkove a nemala s ňou založený pracovnoprávny vzťah podľa Zákonníka práce, ako aj závislú prácu fyzických osôb M. O. a M. Š., ktoré rovnako vykonávali prácu pri kladení obrubníkov a dlažby na ulici Matice Slovenskej v Stropkove, pričom mal s nimi založené pracovnoprávne vzťahy podľa osobitného predpisu (Zákonníka práce) na základe dohôd o pracovnej činnosti zo dňa 15.10.2013, no nesplnil si povinnosť podľa osobitného predpisu – zákona č. 461/2003 Z.z.

Správny orgán popísal postup, ktorý predchádzal samotnému vydaniu rozhodnutia, pričom uviedol, že pri výkone inšpekcie práce dňa 16.10.2013 od 9.00 hod. a 9.10 hod. bolo inšpektormi práce zistené, že pre zamestnávateľa JANESTAV, s.r.o., na pracovisku stavenisko na ulici Matice Slovenskej v Stropkove vykonávali práce pri kladení obrubníkov a dlažby aj vyššie menované fyzické osoby M. H., M. O., M. Š.. Pritom do zápisnice M. H. uviedol, že na uvedenej stavbe pracuje od dňa 16.10.2013 od 8.00 hod. Na základe ústnej dohody zo dňa 15.03.2013 sa dohodol na výkone práce s účastníkom konania a to bez založenia pracovnoprávneho vzťahu, s nástupom do práce dňa 16.10.2013 o 8.00 hod. Zamestnávateľ sám uviedol vo vyššie uvedenom vyjadrení, že s M. O. a M. Š. podpísal dňa 15.10.2013 dohody o pracovnej činnosti, avšak nesplnil si povinnosť podľa osobitného predpisu, zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

Čo sa týka navrhovanej výšky pokuty odvolací súd má za to, že táto výška uložená pri dolnej hranici sadzby, vzhľadom na skutočnosť, že išlo o porušenia v prípade až troch fyzických osôb, berie do úvahy aj fakt, že žalobca sa dopustil tohto porušenia po prvýkrát, je dostatočná.

Z obsahu ustanovenia § 1 zákona č. 82/2005 Z.z. vyplýva, že tento zákon vymedzuje nelegálnu prácu a nelegálne zamestnávanie, ustanovuje zákaz vykonávania nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, výkon kontroly, povinnosti kontrolného orgánu a postih za porušenie zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania.

Podľa § 3 ods. 2 citovaného zákona právnická osoba a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 2, 4 a 5. Fyzická osoba nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 5.

Podľa § 2 ods. 2 písm. a/ citovaného zákona nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby a nemá s ňou založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu (Zákonník práce).

Podľa § 2 ods. 2 písm. b/ citovaného zákona nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby, má s ňou založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu a do začiatku výkonu kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania nesplnila povinnosť podľa osobitného predpisu (zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení).

Podľa § 19 ods. 4 zákona č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce v znení neskorších predpisov, pokutu podľa ods. 1 až 2 možno uložiť do dvoch rokov odo dňa prerokovania protokolu o výsledku inšpekcie práce, najneskôr do troch rokov odo dňa, kedy bola porušená povinnosť.

Ako vyplýva z ustanovenia § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 inšpektorát práce uloží pokutu zamestnávateľovi alebo fyzickej osobe za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania od 2 000,- € do 200 000,- €, ak ide o nelegálne zamestnávanie dvoch a viac fyzických osôb súčasne, najmenej 5 000,- €.

Podľa § 19 ods. 6 citovaného zákona, inšpektorát práce pri ukladaní pokuty podľa odsekov 1 a 2 zohľadňuje jej preventívne pôsobenie a pri určovaní výšky pokuty prihliada najmä na a) závažnosť zisteného porušenia povinností a závažnosť ich následkov, b) počet zamestnancov zamestnávateľa a riziká, ktoré sa vyskytujú v činnosti zamestnávateľa, c) počet nelegálne zamestnaných fyzických osôb, ak ide o uloženie pokuty podľa odseku 2 písm. a/ prvého bodu, d) skutočnosť, či zistené porušenie povinností je dôsledkom neúčinného systému riadenia ochrany práce u zamestnávateľa alebo či ide o ojedinelý výskyt nedostatku, e) opakované zistenie toho istého nedostatku.

Ako vyplýva z osobitného predpisu, ktorým v tomto prípade je Zákonník práce v § 42 ods. 1, pracovný pomer sa zakladá písomnou pracovnou zmluvou medzi zamestnávateľom a zamestnancom.

Podľa § 226 ods. 2 Zákonníka práce, dohoda o vykonaní práce sa uzatvára písomne, inak je neplatná.

Podľa § 228a ods. 2 Zákonníka práce, dohodu o pracovnej činnosti je zamestnávateľ povinný uzatvoriť písomne, inak je neplatná.

Ako vyplýva z ustanovenia § 231 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, je zamestnávateľ povinný prihlásiť aj zamestnanca v právnom vzťahu na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru (dohoda o vykonaní práce, dohoda o pracovnej činnosti, dohoda o brigádnickej práci študentov) na účely úrazového poistenia, garančného poistenia a na účely osobitného predpisu pred vznikom tohto právneho vzťahu najneskôr pred začatím výkonu práce.

Preto, ak krajský súd dospel k právnemu záveru totožnému so záverom správnych orgánov oboch stupňov a rozhodol, že preskúmaným rozhodnutím žalovaného správneho orgánu nedošlo k porušeniu zákona a chránených záujmov žalobcu, tento jeho názor považoval aj odvolací súd, z dôvodov uvedených vyššie, za vecne správny.

Skutočnosti, ktorými žalobca v odvolaní spochybňuje predmetné rozhodnutie krajského súdu neboli zistené v odvolacom konaní. Tieto boli totožné s námietkami, ktoré žalobca namietal už v prvostupňovom konaní, a s ktorými sa krajský súd náležite vysporiadal.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu žalobcu nevyhovел a s prihliadnutím na všetky individuálne okolnosti daného prípadu rozsudok Krajského súdu v Prešove, ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil.

Pri rozhodovaní o náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd vychádzal z ustanovení § 224 ods. 1 a § 250k O.s.p. tak, že žalobcovi nepriznal ich náhradu, pretože nebol v odvolacom konaní úspešný a žalovanému právo na náhradu trov zo zákona neprináleží.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok **nie je** prípustný.

V Bratislave dňa 8. júna 2016

JUDr. Jana Z E M K O V Á PhD., v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Alena Augustiňáková